

EK:n hallituksen puheenjohtajan Harri Bromanin puhe syysseminaarissa 16.11.2023

(muutokset mahdollisia puhuttaessa)

Arvoisat seminaarivieraat!

Äsken näimme EK:n Suomi-neito sisuuntuu -mainoskampanjan televisioversion. Kampanja käynnistyi viime viikolla ja se on jo saanut paljon huomiota osakseen.

Kampanjan pääviesti on se, että Suomi on pudonnut talouskehityksessä Ruotsin, Norjan ja Tanskan kyydistä. Samasta teemasta myös toimitusjohtaja Jyri Häkämies puhui äsken omassa avauspuheenvuorossaan.

Muut Pohjoismaat ovat jo uudistuneet, nyt on meidän aikamme toimia. On tehtävä päätöksiä, jotka vahvistavat Suomen taloutta ja varmistavat hyvinvointivaltiomme kestävyuden. Meidän on otettava oppia naapureistamme ja ryhdyttävä uudistamaan niitä rakenteita, jotka nyt hidastavat kasvuamme ja uhkaavat hyvinvointiamme.

Arvoisa yleisö!

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa on useita työmarkkinoita uudistavia toimenpiteitä, joita elinkeinoelämä kannattaa ja joita me yritysedustajat tuemme. Tärkeimmät kirjaukset koskevat vientivetoista työmarkkinamallia, työrauhan parantamista ja paikallisen sopimisen edistämistä. Myös kannustinloukkujen purkaminen on välttämätön toimenpide, jotta saadaan kaikki työikäiset ja -kykyiset mukaan työelämään – väestömme nopea vanheneminen edellyttää tätä.

Ruotsissa siirryttiin vuonna 1997 liittokohtaiseen, vientivetoiseen malliin, jossa kansainväliselle kilpailulle altis vientiala tekee palkkaratkaisun, jota ei kierroksen muissa sopimuksissa ylitetä. Ruotsin talous on menestynyt viime vuosikymmenet erittäin hyvin. Yksi syy – ei tietenkään ainoa – Ruotsin menestykselle on ollut vientivetonen työmarkkinamalli. Miksi emme soveltaisi Suomessa samaa menestysreseptiä? Itse en näe yhtään järkevää syytä.

Eritoten julkisen sektorin ammattiliitot ovat epäilleet vientivetoista työmarkkinamallia ja pelänneet, että sen myötä sotealan naisvaltaisissa tehtävissä ei enää ikinä nousta palkkakuopasta. Näin ei kuitenkaan ole Ruotsissa käynyt.

Ruotsissa myös julkisella puolella on palkoissa paikallista joustoa yksityisen sektorin tapaan. Osittain palkanmuodostus julkisella puolella on jopa joustavampaa kuin yksityisellä. Ruotsissa julkisella puolella ei aina valtakunnallisessa työehtosopimuksessa mainita palkankorotuksista mitään. Niiden tasosta sovitaan maakunta- tai kuntatasolla. Tämä on mahdollistanut kohdenneet palkankorotukset sinne, missä työntekijät ovat jääneet palkkakuoppaan.

Arvoisat kuulijat!

Työehtosopimukset ovat meillä tällä hetkellä voimassa. Samaan aikaan käynnissä on useita poliittisia lakkoja. Tämä ei mahdu tavallisen yrittäjän oikeustajuun. Poliittiset lakot ovat työtaistelutoimia, joiden kohteena on maan hallitus, mutta laskun maksavat yritykset. Miksi näin? Eritoten tässä taloustilanteessa lyhyetkin lakot ovat suorastaan myrkyä yrityksille ja sitä kautta koko Suomen taloudelle.

Jälleen kun katsotaan muiden Pohjoismaiden suuntaan, voidaan todeta, että Ruotsissa vain hyvin lyhytaikaiset, parin tunnin pituiset poliittiset mielenilmaisut ovat sallittuja työaikana. Tanskassa ne ovat kokonaan kiellettyjä.

Työrauhalainsäädäntömme on vuodelta 1946. Sen jälkeen, siis lähes 80 vuoteen, lakia ei ole muutettu, vaikka voimme varmasti kaikki olla yhtä mieltä siitä, että maailma on tuon vuoden jälkeen muuttunut täysin. Työrauhan merkitys on Suomen kaltaiselle avoimelle taloudelle keskeinen. Kansainvälinen kilpailu on raakaa, eikä siellä ole ymmärrystä poliittisista lakoista johtuville viivästyksille aikana, jolloin työrauhasta on sopimus voimassa. Asiakkaat äänestävät jaloillaan.

Julkisuudessa on viime päivinä peräänkuulutettu työntajien neuvotteluhalukkuutta. On toivottu, että työmarkkinakysymyksissä voitaisiin ottaa edistysaskeleita neuvottelemalla. Tätä me työntajajtkin olemme toivoneet. Vuosien ja vuosikymmenten aikana lukuiset uudistukset ovat kuitenkin jääneet tekemättä, neuvotteluissa ei olla edetty. Nyt olemme tilanteessa, jossa uudistukset on pakko tehdä. Uudistusvelka on maksettava, talouden suunta korjattava.

Ministeri Arto Satosen viimeviikkoisessa seminaarissa kävi selvästi, että palkansaajat ovat tällä hetkellä keskenään erimielisiä uudistuksista. Tästä huolimatta keskusteluja on tarkoitus jatkaa. Uudistustyöhön olisi tietenkin äärimmäisen tärkeää saada kaikki mukaan. Jarruttamisen sijaan on kiihdytettävä vauhtia, muut Pohjoismaat on saatava kiinni ja miksei kiihdytettävä ohi. Me yritykset olemme tähän valmiit. Toivottavasti myös ammattiyhdistysliike näkee eteenpäinmenon hyvänä asiana, ei vastustettavana.

Kutsumme kaikki mukaan rakentamaan menestyvää Suomea.